

دراهمیت سلام کردن

میشم منصوری
آموزگار پایه سوم ابتدایی
استان سیستان و بلوچستان،
شهر زابل

آنچه امروزه در فضای واقعی و مجازی بسیار حس می‌شود، خلأ احترام به بزرگ‌ترها و همکاری با آن‌ها در فعالیت‌های خانه و مدرسه است. شاید بتوان گفت سلام کردن به والدین و اولیای مدرسه حلقه‌ی گمشده‌ی این ارتباط است که پرداختن به آن موجب

بروز این احترام و همراهی می‌شود. اهمیت‌دادن و یادگیری فرایندی پیرامون موضوع احترام به بزرگ‌ترها همراه با ایجاد تجربه‌های خوشایند در کودکان در این زمینه می‌تواند عادت به سلام کردن و احترام‌گذاشتن و همکاری در فعالیت‌های منزل و مدرسه را در آن‌ها تقویت کند. به این منظور باید تفکر احترام به بزرگ‌ترها پرورش یابد و در کودکان نهادینه شود. با استفاده از روش گروه‌بندی دانش‌آموزان و بهره‌مندی از روش گروه همیار و اعلام گروه‌های برتر نیز می‌توان احساسات آن‌ها را تحریک کرد. سوق‌دادن دانش‌آموزان به بیان خاطره‌های برتر خود در احترام به بزرگ‌ترها و مشارکت در کارهای منزل و مدرسه و تشویق آن‌ها برای انجام کارهایی که انجام داده‌اند نیز از دیگر عوامل مؤثر در نهادینه کردن این تفکر است.

کلیدواژه‌ها: احترام، سلام، مشارکت، رفتار

در اهمیت سلام کردن در دین مبین اسلام همین بس که سلام یکی از نام‌های خداوند است و در قرآن به آن اشاره شده است: «السلام المؤمن المہیمن العزیز الجبار المتکبر» (حشر/ ۲۳). در قرآن کریم در آیه‌ی ۵۶ سوره‌ی احزاب نیز این واژه آمده است: «إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا» سلام در اینجا به معنای تسلیم شدن است. غیر از قرآن، در روایات بسیاری نیز احترام به بزرگ‌ترها و سلام کردن مورد توجه و اهمیت قرار گرفته است. مولا علی (ع) می‌فرماید: «سلام کردن ۷۰ ثواب دارد. ۶۹ ثواب آن برای فردی که سلام می‌کند و یک ثواب آن برای کسی که جواب سلام را می‌دهد» (بحار الانوار، ۷۵، ص ۱۲۰، باب ۲۰).

بیان مسئله

فضای مجازی کنونی که خواسته یا ناخواسته اکثریت دانش‌آموزان در آن حضور دارند، فضایی سراسر تناقض است. اگر نتوان حضور کودکان را در این فضا مدیریت و راهبری کرد، به‌طور قطع در آینده جامعه‌ای خواهیم داشت که اوضاع مکارم اخلاقی به مراتب بدتر از چیزی است که هم‌اکنون مشاهده می‌شود.

ضرورت مسئله

پیروزی انقلاب اسلامی ایران اساس نظام سلطه را به چالش کشاند. چنان‌که «دانیل پاتیس»، رئیس مؤسسه‌ی پژوهش‌های سیاست خارجی آمریکا، در همایشی در پاییز سال ۱۳۸۰، در شهر استانبول ترکیه گفت: «ما تا ده سال پیش حساسیت خاصی به اسلام نداشتیم؛ اما امروز این طور نیست و همه‌ی ما نسبت به این پدیده‌ی جدید در ایران، باید با حساسیت بیشتری برخورد کنیم، امروز مسلمانان به ایران نظر دارند و از آن الگوبرداری می‌کنند. امروز ایران برای مسلمانان به‌مثابه یک آزمایشگاه است. اگر این تجربه موفق شود، جسارت مسلمانان کشورهای دیگر هم بیشتر خواهد شد» (ر.ک: مجله ۱۵ خرداد، شماره‌ی صفر، دی ماه ۸۰) در حال حاضر، رسانه‌های مجازی مهم‌ترین عامل جنگ نرم هستند و به‌شدت مورد توجه دشمنان ایران اسلامی قرار گرفته‌اند. متأسفانه امروزه این رسانه‌ها درصد نفوذ بالایی بین دانش‌آموزان دارند و دو هدف را دنبال می‌کنند:

● هدف اول سست کردن ایمان و عقیده‌ی

اسلامی و فرهنگ ایران.

● هدف دوم سست کردن بنیاد خانواده در این هجمه فرهنگی. لذا ضرورت جهاد تبیین را که رهبر معظم انقلاب اسلامی بیان فرموده‌اند، در این مسئله به وضوح می‌بینیم.

اهداف

– مقابله با جنگ نرم و هجمه‌های فرهنگی نظام سلطه و ایمن‌سازی رفتاری دانش‌آموزان در فضای مجازی، بنا به ضرورت حضور کودکان در این فضا، پیرو منویات مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی).

– نهادینه‌شدن و تثبیت رفتار سلام کردن از دوران ابتدایی در دانش‌آموز.

– یادگیری حرمت‌شناسی و احترام به بزرگ‌ترها و تثبیت این رفتار از سنین کودکی در دانش‌آموزان. (حرمت‌شناسی در نهایت منجر به حفظ حیا و عفت در دانش‌آموز می‌شود).

– تقویت احترام به قانون و نظام مقدس جمهوری اسلامی از طریق تقویت احترام به بزرگ‌ترها و تقویت روحیه انقلابی دانش‌آموزان.

– تقویت بنیاد خانواده و حرمت‌گذاری به اصول و پایه‌های اجتماعی، پدر، مادر و...

– تقویت رفتار مسئولیت‌پذیری دانش‌آموز.

اجرای راه‌حل و نظارت

در مرحله اول، پرسش‌نامه‌ی رفتاری عملکردی با محوریت سلام کردن و احترام به بزرگ‌ترها و کمک به آن‌ها در پنج شاخص برای نظارت و تثبیت راه‌حل تهیه می‌شود و در اختیار اولیا و معلمان قرار می‌گیرد. به هر دانش‌آموز نیز ۱۰۰ امتیاز در هر ماه تعلق می‌گیرد و دانش‌آموز سعی می‌کند رفتارها و عملکردش را در مدرسه و منزل مدیریت کند. به‌ازای هر عملکرد منفی در مدرسه و خانه یک امتیاز از مجموع امتیازات وی به‌وسیله‌ی اولیا و معلمان کسر می‌شود. طرح مذکور این مزایا را به همراه دارد:

– ارزشیابی اخلاق پایدار و نهادینه کردن آن؛ – مستمربودن ارزیابی بین مدرسه و خانه از طریق سنجش مستمر؛

– تثبیت فضایل اخلاقی از طریق سنجش و ارزشیابی مستمر عملکردی رفتاری؛

– ارزش‌گذاری رفتارهای مثبت؛

– کسر امتیاز در قبال رفتارهای ناپه‌نجا؛

– اطلاع اولیا از وضعیت کودک در مدرسه از

طریق ارزشیابی و سنجش مستمر.

شاخص‌های ارزیابی براساس چهار محور تعیین می‌شود و مجموع رفتارهای مثبت را در منزل و مدرسه بدین شرح تعریف می‌کند:

شاخص اول: ارزشیابی عملکرد از حضور به‌موقع، رعایت نظم و انضباط و پوشش متعارف اسلامی.

شاخص دوم: ارزشیابی و سنجش احترام به بزرگ‌ترها و سلام کردن.

شاخص سوم: ارزشیابی عملکرد از طریق سنجش حسن خلق، صداقت و کمک به والدین در کارهای منزل و...

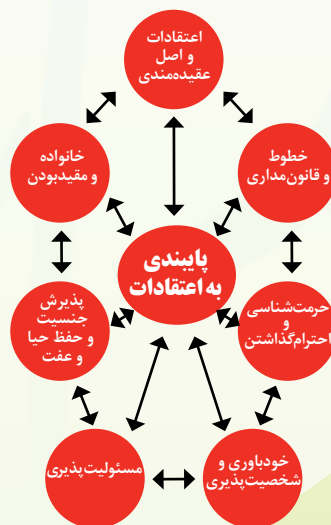
شاخص چهارم: سنجش و ارزشیابی میزان همکاری در فعالیت‌های اجتماعی و مدرسه.

در این طرح دانش‌آموزانی که امتیاز کمتر از ۴۰ کسب می‌کنند شناسایی می‌شوند و از طریق ارتباط با اولیای آن‌ها و استفاده از روش‌های اصلاح عملکردی، برای اصلاح رفتارشان اقداماتی صورت می‌گیرد.

خوب است، با توجه به شرایط کم‌سواد یا بی‌سوادی اولیا و همچنین کاهش زمان در امتیازدهی شاخص‌ها، از شکل‌های معروف مجازی استفاده شود تا هم ارتباطی بین فضای مجازی و واقعی ایجاد کرده باشیم و هم کار برای امتیازدهی اولیا راحت‌تر باشد.

اهداف مطلوب طرح

اشکال تعریف‌شده از کمترین امتیاز تا بالاترین امتیاز بدین شرح است:

پیشنهادها

● آشنایی دانش‌آموزان با آیات و روایات مربوط به اهمیت احترام به بزرگ‌ترها؛

● برنامه‌ریزی برای برپایی جشن مشترک با حضور والدین در مدرسه با محوریت ایام مذهبی و همراهی دانش‌آموزان و اولیای آن‌ها در مراسم مذهبی و جشن‌های مدرسه.

● تشویق دانش‌آموزان نمونه‌ی اخلاقی و دانش‌آموزانی که رفتار خود را اصلاح کرده‌اند و در دوره‌ی ماهانه‌ی سنجش رفتاری عملکردی موفق بوده‌اند؛

● بیان مواردی که احترام به بزرگ‌ترها و سلام کردن موجب بهبود ارتباط بین دانش‌آموزان و معلمان شده است.

● استفاده از برنامه‌ریزی فرهنگی و پرورشی مدرسه در تبلیغات دیداری، نمایش فیلم، شعارنویسی، تراکت‌نویسی و اجرای نمایش، سرود و... پیرامون احترام به بزرگ‌ترها به‌منظور تأثیرگذاری بیشتر طرح؛

● استفاده از رسانه‌های گروهی و فضای مجازی با ارسال محتواهای الکترونیکی در بستر شاد و فیلم‌های اخلاقی با موضوع احترام به بزرگ‌ترها و بررسی فیلم‌ها و محتواها برای نتیجه‌گیری و سپس ارائه‌ی نتیجه در کلاس‌های درس توسط دانش‌آموزان؛

● تهیه‌ی تراکت‌ها و دفترک‌ها (بروشورها) و توزیع آن‌ها در بین دانش‌آموزان در ایام تعطیلات؛

● اختصاص یک تابلوی اعلانات به موضوع سلام کردن؛ ● نمایش فیلم کوتاه در مدرسه با موضوع سلام کردن؛

● تقویت شورای دانش‌آموزی در راستای تقسیم وظایف و افزایش اعتمادبه‌نفس؛

● اجرای مداوم طرح به‌صورت هفتگی و ماهانه برای شخصیت‌سازی دانش‌آموز؛

● تقویت خودباوری و اعتمادبه‌نفس دانش‌آموز از طریق القای فرهنگ غنی و داشته‌های تاریخی؛

● ایجاد کتابخانه‌ی کوچک شامل کتاب‌های داستان با محوریت سلام کردن و احترام به بزرگ‌ترها در مدرسه؛

● خلاصه‌نویسی داستان‌هایی با موضوع سلام کردن و احترام به بزرگ‌ترها و ارائه‌ی خلاصه‌ی آن‌ها در کلاس درس و مراسم صبحگاه.